

Najlepšie zarábajúci absolventi stredných škôl sú zdravotné sestry a gumári

KVÓTA NA POČTY ŠTUDENTOV, PROSPECH DO 2,0 ČI OBMEDZENÉ POČTY PRVÁKOV. V SNAHE PRESUNÚŤ ŠTUDENTOV Z GYMNÁZIÍ DO ODBORNÉHO ŠKOLSTVA VYSKÚŠAL ŠTÁT KADEČO. NAJNOVŠIA APLIKÁCIA UPLATNENIE.SK MÁ REÁLNU ŠANCU NA ÚSPECH. UKAZUJE, KOĽKO ZARÁBAJÚ ABSOLVENTI JEDNOTLIVÝCH ŠKÔL A ČI PRACUJÚ V ODBORE

P

otrebudujeme kvalifikovaných pracovníkov! Každý nový minister školstva musí počítať s tým, že ho medzi prvými na jeho úrade navštívia zamestnávateľi lobujúci za zmeny vo vzdelávaní. Kľúčový problém lobistov je nedostatok manuálne zdatných a technicky vzdelaných mladých ľudí na trhu práce. Príčinou je vraj odliv študentov z odborných škôl na gymnáziá. Po páde socializmu bol pomer novoprijatých učňov stredných odborných škôl a študentov gymnázií v pomere približne 95 : 5. Pred dvadsiatimi rokmi to bolo 80 : 20 a predtým 70 : 30.

DLHO NIČ NEPOMÁHALO
Ministri školstva v uplynulých volebných obdobiach navrhli a vyskúšali viaceré opatrenia, ktorými

by tento pomer vrátili do pôvodných kofaj. Prospechový strop pre uchádzačov o štúdium na gymnáziu, kvóty na počty prvákov jednotlivých druhov škôl, systém duálneho vzdelávania. Všetko neúspešne – až do minulého roku. Po dvoch dekádach dominancie ponuky gymnázií, ktoré bodovali ponukou prípravy na vysoké školy, sa misky váh preklonili.

V roku 2018 sa rast počtu novoprijatých študentov gymnázií a pokles novoprijatých študentov odborných škôl zastavili a jeme otočili v prospech odborných škôl. Vľaňajšie prijimacie konanie na stredné školy tento trend potvrdili. Po dvadsiatich rokoch začal počet novoprijatých študentov odborných škôl stúpať a počet prijatých študentov gymnázií klesať.

TREND SA OTOČIL

Nárast záujmu o školy, ktoré pripravujú na trh práce hotoých špecialistov s výučným listom – mechatronikov, mechanikov, nástrojárov, elektrotechnikov či inštalatérov –, potvrdzujú aj riaditelia škôl. „Na veľtrhoch vzdelávania sa nás rodičia čoraz viac pýtajú na možnosti štúdia. Častejšie sú aj prípady, keď k nám prestúpia deti z gymnázia,“ hovorí riaditeľka Strednej priemyselnej školy v Tvrdošíne Ľudmila Uhlíková. „Zdá sa, že rodičia opäť začali premýšľať o štúdiu na odborných školách, nielen na gymnáziách,“ súhlasí riaditeľka Strednej priemyselnej školy v Martine Dagmar Najšlová. Vlani škola prijala troch žiakov, ktorí si vďaka vynikajúcim výsledkom z celonárod-

Projekt podporili aj:

Projekt Použi rozum vznikol ako príspevok redakcie TREND v boji proti neserióznym a dezinformačným zdrojom. V školskom roku 2019/2020 zasielame TREND do maturitných tried vybraných stredných škôl. Ak máte záujem dostávať ho alebo chcete projekt podporiť, prosíme, kontaktujte nás na adrese martina.koskova@newsandmedia.sk.

Vďaka kvótam na gymnáziá a podpore duálneho vzdelávania dnes mladí viac zvažujú štúdium na strednej odbornej škole, ktorá ich pripraví na trh práce.

ného testovania deviatok mohli vybrať akúkoľvek strednú školu. Uprednostnili priemyslovku pred niektorým zo štyroch gymnázií v Martine a jeho okolí.

Za obratom je najmä rozbeh duálneho vzdelávania. Po piatich rokoch od jeho spustenia a desiatkach podporných opatrení štát dostal do systému takmer šesťtisíc študentov a dve stovky škôl. Pomohlo tiež obmedzenie prijímania študentov na osemročné gymnáziá na päť percent z populácie ročníka a určovanie maximálneho počtu prvákov pre jednotlivé stredné školy zo strany žúp a ministerstva školstva.

STOPA ABSOLVENTA

Záujem žiakov o stredné odborné školy by mala ešte posilniť aplikácia Uplatnenie.sk, ktorú začiatkom februára spustilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Portál ponúka prehľad nástupných plátov, mieru nezamestnanosti či uplatnenia na trhu práce vo vyštudovanom odbore pre každú strednú školu na Slovensku. Záujemca o štúdium si

môže do vyhľadávacieho zariadenia zadať školu, o ktorú má záujem, a porovnať, ako sa darilo ich absolventom v ďalšej kariére.

„Každý si môže zistiť, ako vyzerá kariérne uplatnenie absolventov každej strednej a vysokej školy na Slovensku podľa vyštudovaného odboru. Chceme školám nastaviť zrkadlo, aby vedeli, ako kvalitne pripravujú absolventov z hľadiska pracovného uplatnenia,“ uviedol pri predstavení aplikácie štátny tajomník ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Branislav Ondruš (Smer-SD).

Databáza projektu s pracovným názvom Stopa absolventa je podľa neho najkomplexnejší systém monitorovania profesijnej dráhy absolventov v Európe aj v krajinách OECD. Už dnes obsahuje vyše 2,5 miliardy údajov a tieto počty by mali ďalej výrazne rásť. Ide totiž o dáta, ktoré rezort zbiera priebežne od Sociálnej poisťovne, úradov práce či jednotlivých škôl za každý deň kariérneho života absolventov všetkých slovenských stredných aj vysokých škôl. Či ho evidovali ako ne-

„Pre mladého človeka je najdôležitejšia perspektíva rastu, nechce sa navyky upísať jednej firme,“ myslí si Lenka Janciková, riaditeľka Strednej odbornej školy na ulici I. Krasku v Púchove

zamestnaného, aký pracovný alebo iný podobný pomer nahlásil úradom či v akom odbore pracuje, koľko zarobil za daný mesiac.

SÚŤAŽ NA OBZORE

Pre uchádzačov o štúdium je systém zaujímavý pri uvažovaní o voľbe „tej pravej“ strednej školy. Aplikácia umožňuje usporiadať školy podľa najvyšších plátov ab-

solventov v každom z ôsmich samosprávnych krajov, prípadne sa zamerať na údaje o miere nezamestnanosti absolventov vybraných škôl. Cenné sú aj informácie o tom, koľko absolventov školy sa uplatnilo na trhu práce vo vyštudovanom odbore a koľkí pokračovali v štúdiu na vysokej škole.

Jedným z výstupov, ktoré vyplývajú z údajov aplikácie Uplatnenie.sk, je vysoký počet absolventov vysokých škôl, ktorí pracujú na pozícii predavača. „To isté nám vyskočilo pri stredoškolských, ale pozícia predavača sa dnes charakterizuje ako pozícia, pri ktorej sa vyžaduje stredoškolské vzdelanie,“ upozornil B. Ondruš pri prezentácii novej aplikácie. Ide o jeden z dôkazov neefektívnosti systému vysokých škôl na Slovensku.

„Je to dobrý, ale malý krok dopredu,“ hovorí analytik think tanku INEKO Peter Klátik. Neziskovka dlhodobo presadzuje zverejňovanie výsledkov jednotlivých škôl, čím by sa umožnilo ich vzájomné porovnávanie. Portál Uplatnenie.sk podľa neho ak-

tuálne zverejnil iba časť údajov, ktoré ministerstvo práce z verejných databáz zozbieralo. „Platy a nezamestnanosť absolventov sú zverejnené len v prípade najlepších pätnástich škôl, zrejme nechcú ísť s nikým do konfliktu,“ hovorí P. Klátik a dodáva, že dôležité je uverejňovať aj výsledky slabších škôl. Vznikne tak tlak na ich rozvoj a zlepšovanie. Súčasne to vyvinie tlak na ministerstvo školstva, aby pracovalo s dôvodmi zaostávania týchto škôl, prípadne zohľadnilo prácu vynikajúcich škôl zvýšeným normatívom.

„NAJLEPŠIE“ ŠKOLY

Aktuálne údaje portálu Uplatnenie.sk hovoria, že najlepšie – 1 692 eur mesačne v hrubom – zarábajú absolventi Strednej zdravotníckej školy v bratislavskej Petržalke.

„Je to dobrý, ale malý krok dopredu,“ hovorí analytik think thanku INEKO Peter Klátik

Ide o program diplomovaná všeobecná sestra, menej známu formu vyššieho odborného vzdelávania na pomedzí strednej a vysokej školy, ktoré sa končí absolventským diplomom. Absolventom umožňuje zamestnať sa v nemocniciach bez dodatočného overovania vzdelania v akejkolvek členskej krajine Európskej únie.

„To sa mi nechce veriť,“ hovorí riaditeľka Eva Drobná vzhľadom na úroveň miezd nemocničného personálu na Slovensku. Vysvetlením by mohlo byť, že viaceré absolventky školy sa zamestnali v Rakúsku. Prípadne išlo o sestry, ktoré sa vrátili do školy po mnohých rokoch, aby si doplnili vzdelanie, a ich plat je vyšší vzhľadom na dosiahnutú pozíciu v zamestnaní. Analytik Ivan Látka zo spoločnosti Trexima Bratislava upozorňuje, že údaje sú za mesiac jún 2019 a môžu byť skreslené odmenami alebo trinástym platom v danom mesiaci. TRENDU preto spoločnosť Trexima poskytla aj rebríček top 15 škôl podľa dlhodobějších údajov za celý rok 2018.

ATRAKTÍVNE ODBORY

Medzi najlepšie platenými absolventmi podľa stredoškolského odboru sú operátori gumárenskej a plastikárskej výroby. „Pred pár rokmi bol tento odbor v kríze, študenti nemali záujem o odborné školy všeobecne, ani o tento náš, a borili sme sa s nedostatkom

uchádzačov,“ hovorí riaditeľka Strednej odbornej školy na Ulici I. Krasku v Púchove Lenka Jancíková. Škola má zhruba tristo študentov a okrem gumárov vychováva mechanikov, logistikov, textilných dizajnérov či sklárov. Dnes je operátor gumárenskej a plastikárskej výroby na trhu práce veľmi žiadaný. „Úzko to súvisí s boomom automotive výroby na Slovensku, volajú nám firmy z rôznych častí Slovenska a pýtajú si absolventov,“ vysvetľuje. Väčšina absolventov školy však po skončení štúdia prechádza do miestnej fabriky Continental Matador Rubber. Výrobca pneumatík zamestnáva vyše tritisíc ľudí na rôznych pozíciách od výroby cez manažérov až po vývoj. „Majú silnú sociálnu politiku starostlivosti o zamestnancov a absolvent sa môže rýchlo prepracovať na lepšie platené pozície,“ vysvetľuje L. Jancíková platovú úroveň absolventov tohto odboru. Škola s podnikom dlhodobu úzku spolupracuje a výučbu upravuje aj podľa potrieb firmy.

„Pre študentov je atraktívne, že v závode majú otvorené možnosti a vedia z výroby postúpiť z robotníckych pozícií na predákov, majstrov a manažérov, majú perspektívu postupu a v prípade, že budú mať výsledky, kariérna cesta ich môže zaviesť až do centrál v nemeckom Hannoveri,“ hovorí riaditeľka. Aj preto cíti zvýšený záujem o štúdium v škole. „Pre mladého človeka je najdôležitejšia perspektíva rastu, nechce sa naveky upísať jednej firme, práci. Firmy, ktoré majú záujem len o lacnú a ľahko nahraditeľnú pracovnú silu, majú dnes v boji o zamestnanca oveľa menšiu šancu a, naopak, darí sa tým, ktoré to pochopili,“ hovorí L. Jancíková.

© TREND

Spriemerované údaje o mzdách absolventov stredných škôl a rebríček zostavený na základe plátov za rok 2018 nájdete online na etrend.sk

Stredné školy, ktorých absolventi majú najvyššie mzdy

(€, jún 2019)

Škola	Mzda
1. Stredná zdravotnícka škola, Strečnianska 20, Bratislava-Petržalka	1692
2. Stredná odborná škola, Ulica I. Krasku 491, Púchov	1649
3. Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Karola Adlera 5, Bratislava-Dúbravka	1149
4. Stredná odborná škola polytechnická, Sládkovičova ulica, Ružomberok	1140
5. Gymnázium Jána Hollého, Na hlinách 30, Trnava	1140
6. Stredná zdravotnícka škola sv. Alžbety, Mäsiarska 25, Košice-Staré Mesto	1137
7. Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Zochova 9, Bratislava-Staré Mesto	1102
8. Stredná odborná škola automobilová, Coburgova 39, Trnava	1094
9. Stredná odborná škola technická, Ul. 1. mája 22, Zlaté Moravce	1092
10. Stredná priemyselná škola dopravná, Kvačalova 20, Bratislava-Ružinov	1075
11. Stredná odborná škola strojná, Športovcov 2, Považská Bystrica	1061
12. Stredná odborná škola automobilová podnikania, Kysucká 14, Senec	1056
13. Stredná zdravotnícka škola, Farská 23, Nitra	1050
14. Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Komenského 44, Košice-Sever	1049
15. Stredná priemyselná škola dopravná, Študentská 23, Trnava	1047

Prameň: MPSVR SR, Trexima, Uplatnenie.sk; Poznámka: Údaje za odbory/školy, v ktorých ukončilo štúdium viac ako päť absolventov, údaje platia pre absolventov z roku 2018, mediánová mzda je počítaná za jún 2019

